

Informācija par vēja elektrostaciju parka "Nītaure" izbūves IVN sākotnējo publisko apspriešanu

INFORMĀCIJA PAR VĒJA ELEKTROSTACIJU PARKA "NĪTAURE" IZBŪVES IETEKMES UZ VIDĪ NOVĒRTĒJUMA SĀKOTNĒJO PUBLISKO APSPRIEŠANU

Ņemot vērā šobrīd notiekošo vēja elektrostaciju parka "Nītaure" izbūves Amatas, Nītaures, Skujenes un Zaubes pagastā, Cēsu novadā, ietekmes uz vidi novērtējuma (IVN) sākotnējo publisko apspriešanu, šajā rakstā Cēsu novada pašvaldība informē par tai šobrīd pieejamo informāciju.

Pašvaldības nostāja

- Pašvaldībai rūp tās teritorijā dzīvojoši iedzīvotāji, viņu labklājība un veselība, viņu viedoklis, kā arī pašvaldība iestājas par dabas daudzveidības saglabāšanu un iespējami mazu ietekmi uz vidi lielu būvniecības procesu laikā.
- Pašvaldība ir regulārā saziņā ar vēja elektrostaciju parka (VES) attīstītājiem un ir iesniegusi Vides pārraudzības valsts birojā savas prasības IVN procesam.
- Pašvaldība ir saziņā ar biedrību "Drosme darīt", kas apkopo un aizstāv Amatas apvienības iedzīvotāju intereses šajā procesā un informē sabiedrību par projekta

attīstības gaitu iedzīvotāju sanāksmēs.

- Pašvaldība vēja parka “Nītaure” IVN sākotnējās publiskās apspriešanas laikā ir saņēmusi vairākus vietējo iedzīvotāju iesniegumus, tajā skaitā vairāku personu iesniegumu ar 281 parakstu, kuros tiek paustas bažas un iebildumi pret VES ieceri. Iedzīvotāji ir norādījuši uz iespējamo negatīvo ietekmi uz dzīves kvalitāti, dabisko vidi un novada ainavu. Ņemot vērā vietējās kopienas pretestību, pašvaldība ir lūgusi Vides pārraudzības valsts biroju rūpīgi izvērtēt iedzīvotāju iebildumus un ierosinājumus, lai nodrošinātu, ka tiek ievērotas sabiedrības intereses un projekta iespējamā ietekme tiek objektīvi novērtēta. Saņemtie iedzīvotāju iesniegumi ir nosūtīti Vides pārraudzības valsts birojam.
- Pašvaldība uzstāj uz caurspīdīgu un tiesisku lēmumu pieņemšanas procesu.

Par paredzēto darbību un ierosināto IVN

- SIA “Nītaure Green Energy”, iecerējuši veidot vēja elektrostacijas parku (VES) “Nītaure” Amatas, Nītaures, Skujenes un Zaubes pagastos.
- VES būvniecība var būtiski ietekmēt apkārtējo vidi, tāpēc Vides pārraudzības valsts birojs ierosinājis veikt ietekmes uz vidi novērtējumu.
- No 27.12.2024. līdz 31.01.2025. notiek publiskā apspriešana par ierosināto IVN procesu.
- Rakstiskus priekšlikumus par paredzēto darbību var iesniegt Vides pārraudzības valsts birojā līdz 31.01.2025.

Informācija par VES ieceri pēc 23.01.2025. sabiedriskās apspriešanas

- Iepriekš minētajās teritorijās plānots uzstādīt līdz 20 vēja elektrostacijas turbīnām ar 8 MW jaudu katrai turbīnai. Maksimālais turbīnas augstums – līdz 250 m. Saražotā elektroenerģija tiks nodota kopējā tīklā, izmantojot esošo 330 kV elektropārvades kabeļu līniju. Kopējo uzstādāmo VES skaitu, to izvietojumu un parka kopējo jaudu ir paredzēts noteikt IVN procesa laikā.
- Plānotās investīcijas ir vismaz 150 miljoni eiro. Pieslēguma nodrošināšanai tiks izbūvēta jauna apakšstacija. Apakšstacijas novietojums tiks izvērtēts IVN ziņojuma izstrādes procesā. Vēja parka būvniecības procesa laikā ir paredzēts izbūvēt arī ar VES darbību saistīto infrastruktūru – pievedceļus, elektropārvades līnijas u. c. būves.
- Projektam paredzētā zeme ir uzņēmuma SIA “Dalgas Latvia” un privātā īpašnieka īpašumā esošā meža un lauksaimniecības zeme. Kā arī tie zemes gabali, ar kuriem noslēgti apbūves tiesību nomas līgumi vai ir vienošanās par izpēti veikšanu.
- Šis ir t.s. “Zaļā koridora” projekts, par ko 2024. gada 26. jūlijā Latvijas investīciju un attīstības aģentūra pieņēma lēmumu par investīciju projekta atbilstību

prioritārajam statusam (prioritārā joma – viedā enerģētika).

- Plānotais laika grafiks:
 - Ietekmes uz vidi novērtējuma veikšana: 2024 2. ceturksnis – 2026 4. ceturksnis
 - Projektēšana un projekta saskaņošana: 2027 1. ceturksnis – 2028 4. ceturksnis
 - Infrastruktūras izveide un būvniecība: 2028 2. ceturksnis – 2030 2. ceturksnis.

Informācija par ietekmes uz vidi novērtējuma veikšanu

- Vides pārraudzības valsts birojs, kas virza IVN procesu, 2024. gada 11. aprīlī izdeva lēmumu par ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras veikšanu. Plānots, ka IVN process noslēgsies 2026. gada beigās.
- IVN mērķi ir:
 - Identificēt iespējamās vides riskus, ko varētu radīt plānotā darbība;
 - Detalizēti izvērtēt sagaidāmās ietekmes;
 - Rast risinājumus ietekmes uz vidi mazināšanai un novēršanai;
 - Nodrošināt sabiedrības līdzdalību, dodot iespēju vietējai kopienai un citām ieinteresētām pusēm paust savu viedokli par iespējamo ietekmi uz vidi.
- Vērtējamās ietekmes:
 - Dabas vērtības: putni, sikspārņi, biotopi, īpaši aizsargājamās sugas un dabas teritorijas;
 - Iedzīvotāju veselība: troksnis, zemfrekvences troksnis, infraskaņa, mirgošana, elektromagnētiskais lauks, vibrācija;
 - Iedzīvotāju drošība: avārijas risks, ugunsdrošība, apledojumus;
 - Ietekme uz ainavu un kultūrvēsturiskajām vērtībām;
 - Sakaru sistēmas: gaisa satiksmes, navigācijas iekārtu darbība;
 - Citas ietekmes: hidroloģija, klimats.
- IVN process aptver 148 zemes vienības un divas zemes vienības, kurās plānota apakšstacijas un saistītās infrastruktūras izbūve.
- Ministru Kabineta Nr.240 noteikumu 163.2. punkts nosaka, ka vēja elektrostacijām, kuru jauda ir lielāka par 2 MW, attālums no tuvākās plānotās vēja elektrostacijas un vēja parka robežas līdz dzīvojamām un publiskām ēkām ir vismaz 800 m.

Pašvaldības tiesības un ierobežojumi šajā projektā

- Projektu attīsta uzņēmums SIA "Nītaure Green Energy", savukārt IVN procesu ierosina valsts institūcija Vides pārraudzības valsts birojs (VPVB), konsultējoties ar citām valsts institūcijām un pašvaldību. Pašvaldībai ir tiesības sniegt priekšlikumus un nosacījumus IVN programmā ietveramajām prasībām un to detalizācijas pakāpei. Cēsu novada pašvaldība šīs tiesības aktīvi izmanto.
- Pašvaldība ir tiesīga sniegt priekšlikumus arī IVN sākotnējās publiskās apspriešanas laikā. Cēsu novada pašvaldība šīs tiesības aktīvi izmanto.
- Atbilstoši valsts normatīvajiem aktiem un tiesu atziņām Cēsu novada pašvaldība nedrīkst:
 - Noteikt vēja ģenerators maksimālo augstumu;
 - Noteikt VES absolūto aizliegumu;
 - Noteikt privātpersonām zemes apbūves saskaņošanas kārtību;
 - Noteikt no MK noteikumiem atšķirīgus attālumus no VES līdz dzīvojamām mājām.
- Pašvaldība nevar pilnībā aizliegt VES izbūvi Amatas, Nītaures, Skujenes un Zaubes pagastos, jo teritorijā ir spēkā Amatas novada teritorijas plānojums 2014.-2025.gadam. Šis plānojums pieļauj, ka VES ar jaudu lielāku par 20kW atļauts uzstādīt rūpniecības teritorijās, tehniskās apbūves teritorijās, lauksaimniecības teritorijās vai teritorijas plānojuma vai lokāplānojuma norādītajās vietās.
- Pašvaldība šobrīd Amatas novada teritorijas plānojumu 2014.-2025. gadam izmainīt nevar, bet ar plānoto ieceri jārēķinās, izstrādājot jauno apvienotā Cēsu novada teritorijas plānojumu, kas stāsies spēkā 2026. gadā, vēl pirms plānotās VES būvniecības uzsākšanas.
- Jaunajā Cēsu novada teritorijas plānojumā pašvaldība nevar noteikt pilnīgu VES būvniecības aizliegumu Cēsu novadā, bet ir iespējams noteikt vietas, kurās VES būvniecība ir aizliegta, sniedzot atbilstošu pamatojumu (piemēram, nacionālas nozīmes ainaviski vērtīgas teritorijas).

Pašvaldības izvirzītās prasības iekļaušanai IVN ziņojumā

Papildu valsts izvirzītajām prasībām, Cēsu novada pašvaldība līdz 23.01.2025. bija lūgusi:

- Vērtēt iespējamo ietekmi uz rekreācijai un tūrismam nozīmīgām teritorijām 2 km zonā no izpētes teritorijas;
- vērtējot VES pieļaujamus attālumus līdz dzīvojamajai un publiskajai apbūvei, ievērot spēkā esošajā teritorijas plānojumā noteikto;
- izvērtēt VES ietekmi uz ainavu, īpaši pievēršot uzmanību vēja turbīnu

uztveramībai no Gaujas Nacionālā parka ainavu aizsardzības zonas un aizsargājamo ainavu apvidus "Vecpiebalga"

IVN publiskās apspriešanas laikā pašvaldība iesniedza attīstītājam un Vides valsts pārraudzības birojam papildus ierosinājumus iekļaušanai IVN ziņojumā:

- Veikt plānotās ieceres ietekmes uz ainavu analīzi, vērtējot ne tikai ietekmi uz Vecpiebalgas aizsargājamo ainavu apgabalu, kā sākotnēji norādīts Pašvaldības prasībās, bet veikt visaptverošu ainavas analīzi, īpaši vērtējot ietekmi uz Latvijas kultūras kanonā iekļautajām ainavām: Gaujas senielejas ainavu un Vidzemes pauguraiņu ainavu.
- IVN ziņojumā sniegt plānoto VES iekārtu augstuma samērīguma analīzi – gan no ainavu aizsardzības, gan vides viedokļa. Ziņojumā iekļaut telpisku VES ietekmes analīzi un ieceres trīsdimensionālas vizualizācijas no nozīmīgākajiem skatu punktiem teritorijā (skatupunkti un virzieni nosakāmi, veicot ainavu analīzi, iekļaujot, piemēram, skatus no autoceļa P3, atvērtos skatu virzienus ciemu teritorijās utml.);
- Izvērtēt un IVN ziņojumā sniegt informāciju par plānoto ietekmi uz esošo ceļu infrastruktūru gan VES būvniecības laikā, gan VES darbības laikā, proti, kā tiks ietekmēts ceļu tīkls (kuri esošie ceļi tiks izmantoti, kā tiks nodrošināta to uzturēšana būvniecības laikā un pēc tās, kur tiks izbūvēti pievedceļi turbīnām no jauna);
- Izvērtēt ietekmi uz valsts reģionālo autoceļu P3 – Garkalne – Alauksts, tam pieguļošo teritoriju potenciālo attīstību. Pašvaldības ieskatā nepieciešams vērtēt ne tikai tiešo ietekmi, ko radīs potenciālais zemes izmantošanas aizliegums 800 m zonā ap turbīnām, bet arī ietekmi uz potenciāli pēc autoceļa P3 rekonstrukcijas apbūvējamām teritorijām ap šo autoceļu vēja turbīnu uztveramības zonā ārpus 800 m zonas (indikatīvi 2-10 km atkarībā no reljefa, mežainības u.c. apstākļiem);
- Papildus izvērtēt VES būvniecības ieceres potenciālo ietekmi uz blīvi apdzīvotām teritorijām IVN izpētes teritorijas tuvumā – ciemiem, kā arī Kosu un Ķēčiem - apdzīvotām vietām, kas vēsturiski ir bijušas ciemi, bet saskaņā ar pašvaldības attīstības plānošanas dokumentiem šobrīd nav ciemu sarakstā;
- IVN ziņojumā iekļaut mirgošanas efekta (VES rotora lāpstiņas kustības radīta periodiska noēnojuma uz zemes un citu objektu virsmas) ietekmes modelēšanas rezultātus un izvērtēt mirgošanas ietekmi uz apkārtējām teritorijām un apbūvi. Paredzēt pasākumus mirgošanas ietekmes mazināšanai, paredzot VES turbīnu apturēšanu brīdī, kad tās radītā ēna var radīt mirgošanas efektu uz apkārtējo apbūvi. Modelēšanā ņemt vērā gan saulaino dienu skaitu gadā, gan saules staru virziena leņķi konkrētos

gadalaikos. IVN ziņojumā pamatot mirgošanas ietekmes pieļaujamā laika robežvērtības, nosakot, ka dzīvojamajās mājās un publiskajās ēkās, kas atrodas tuvāk nekā 3km no VES pieļaujamais mirgošanas ietekmes laiks ir 0;

- IVN ziņojumā iekļaut informāciju par ieceres realizācijā plānotajām VES turbīnām piemēroto sertifikāciju attiecībā uz to ekspluatācijas drošumu dažādos klimatiskajos apstākļos (piemēram, apledošanas dēļ), ietekmi uz vides piesārņojumu (tai skaitā mikroplastmasas nonākšanu apkārtējā vidē no VES rotoriem), apritīgumu u.c. aspektiem;
- IVN ziņojumā iekļaut informāciju par ieceres īstenošanas iespējamo ietekmi uz pazemes ūdeņiem, ņemot vērā teritorijas ģeoloģisko raksturojumu. Sniegt priekšlikumus ģeoloģiskās izpētes nepieciešamībai un apjomam ieceres īstenošanas būvniecības procesa laikā, ņemot vērā VES augstumu un nepieciešamo pamatu dziļumu;
- IVN ziņojumā iekļaut zinātniskos pētījumus balstītu informāciju par ieceres īstenošanas ietekmi uz iedzīvotāju veselību, vērtējot tādu aspektus kā VES radītais troksnis, t.sk. zemfrekvences troksnis un infraskaņa, VES radītais mirgošanas efekts, elektromagnētiskais lauks, vibrācija u.c.
- IVN ziņojumā iekļaut informāciju par ieceres ietekmi uz bioloģisko lauksaimniecību, ņemot vērā Cēsu novada pašvaldības iniciatīvu par Bioreģiona izveidi Gaujas nacionālā parka teritorijā un pārējā Cēsu novadā.

Cēsu novada pašvaldība rūpīgi analizē Latvijas Republikas normatīvos aktus, noteikumus, tiesu praksi, kā arī citu pašvaldību pieredzi VES attīstībā, lai pieņemtu profesionāli izsvērtus un tiesiskus lēmumus. Pašvaldība nodrošinās, ka tiek uzklauts un vērtēts sabiedrības viedoklis IVN procesā.

Visa aktuālā informācijas par vēja elektrostaciju parka "Nītaure" attīstības gaitu, tiks publicēta **ŠEIT**.

Jautājumu gadījumā aicinām sazināties ar pašvaldību pa e-pastu dome@cesunovads.lv.